

Bordsessies

Energiek en efficiënt overleg over onderwijsverbetering

Hoe zorg je ervoor dat jouw ideeën om het onderwijs voor leerlingen nog beter te maken, ook echt uitgevoerd worden? En dan niet alleen in je eigen lessen, maar dat ze ook gedragen en uitgevoerd worden door alle collega's? De oplossing: wekelijks 15 minuten met je collega's een bordsessie houden aan de hand van een verbeterbord. Staand, bij een fysiek bord met elkaar in gesprek over dat wat belangrijk is voor leerlingen en te bepalen wat moet gebeuren.

⊗ Standaardvolgorde

Starten met het LeerKRACHT verbeterbord door bijv. eerst aandacht te besteden aan de check-in en de successen en vervolgens uit te breiden naar de doelen, acties en planning.

Komt een verbeterbord je bekend voor? Talloze bedrijven werken al op deze manier waarbij het bord een middel is om werk te organiseren, eigenaarschap te geven aan werknemers en teamgevoel te creëren. Een verbeterbord is niet meer dan een wit bord met een aantal onderdelen erop die het gesprek leiden. Een paar stiften erbij en je kunt beginnen. Je hangt het zichtbaar op in de lerarenkamer, zo kun je er niet omheen. Dat bord komt niet uit het onderwijs. Het is bedacht in autofabrieken, namelijk bij Toyota in Japan. En het heeft in de afgelopen 50 jaar een tocht gemaakt naar talloze bedrijven, ziekenhuizen en scholen in de hele wereld, waaronder honderden scholen in Nederland.

Wat doe je met dat bord? Je gebruikt het voor een wekelijkse 'bordsessie' met het lerarenteam. Zo'n bijeenkomst duurt niet meer dan 15 minuten en vervangt op den duur op veel scholen urenlange teamvergaderingen.

Wat doet een team tijdens zo'n bordsessie?

Het standaard verbeterbord heeft vijf onderdelen:

- 1. Check-in:** je begint met de smileys. Hoe voelt iedereen zich? Wie wil daar wat over delen?
- 2. Successen:** je gaat door met delen. Wat hebben jullie de afgelopen week bereikt?
- 3. Leerlinggerichte doelen:** vervolgens bespreek je jullie leerlingdoelen. Wat willen jullie de komende 4 tot 6 weken bereiken voor jullie leerlingen of studenten?
- 4. Leraaracties:** die doelen haal je alleen maar als je actie neemt. Welke leraar gaat wat doen om die leerlingdoelen te realiseren? En wanneer is de deadline?
- 5. Planning:** tenslotte bespreek je de planning voor de komende week. Bijvoorbeeld: welke leraren gaan samen lessen voorbereiden en wie gaat bij welke collega's lessen bezoeken en feedback geven?

Na zo'n bordsessie ga je met je team aan de slag in een werksessie. Daar neem je in ieder geval een uur voor. In dat uur praat je dus niet over het verbeteren van onderwijs, je gaat ermee aan de slag. Heb je bijvoorbeeld als doel op het bord staan 'leerlingbetrokkenheid vergroten', dan ga je aan de slag om samen lessen voor te bereiden die dat effect hebben. Het is veel nuttiger en leuker om zo je tijd te besteden in plaats van vergaderen!

Een bordsessie is de meest warme en effectieve manier van overleggen met je team!

Wat heb je aan een bordsessie?

Het vreemde is dat een bordsessie de meest warme en effectieve manier is van overleggen met je team. Dat verklaart waarom teams die ermee beginnen er niet meer mee stoppen; niet in bedrijven, niet in ziekenhuizen, niet in scholen. Dat komt door de volgende aspecten:

Een sterker teamgevoel

De bordsessie is een moment waarop je met je team samenkomt en elkaar vraagt 'hoe gaat het met je?' Als je elkaar echt vertrouwt in het team dan zeg je niet 'ja, prima hoor', maar dan deel je hoe je je voelt, ook als het niet goed gaat. Als je wilt, dan vertel je waarom, maar dat hoeft niet. Op deze manier kan het team rekening met elkaar houden.

Meer overzicht en elkaar helpen

Als je wekelijks met elkaar bij het bord staat, weet je waar iedereen in grote lijnen mee bezig is: problemen, successen, gevoelens, acties. Als je dat overzicht hebt, kun je elkaar makkelijker helpen of hulp vragen.

Meer focus en slagkracht

Op het bord passen maar 2 of 3 doelen. Dat is minder dan de waslijst van punten waar scholen normaal mee bezig zijn. Maar over die paar doelen ben je niet aan het praten, daar ga je mee aan de slag. Een schoolleider zei het als volgt: "Ik was eerst bang dat we minder zouden doen, maar we bereiken juist meer".

Het gesprek gaat over onderwijs

Bij het bord gaat het gesprek over onderwijs, niet over organisatorisch gedoe. Dat komt omdat de doelen op het verbeterbord leerlinggericht zijn: wat willen jullie met jullie leerlingen bereiken? En daar gaat het gesprek over.

Iedereen doet mee

Achter de leerlingdoelen staan leraaracties. In ieder geval van leraren die hun vinger opsteken en zeggen 'daar wil ik mee aan de slag'. Wat als iemands naam er nooit of zelden tussenstaat, of als iemands acties nooit af zijn? Dan gaat het team met hem of haar in gesprek om degene te helpen.

Successen worden gevierd

Er gaat zoveel goed in het onderwijs. Dat vergeten we vaak en dat vier je bewust bij het bord. Van de successen die je deelt kun je leren, die geven plezier en die sterken het team om samen door te gaan met het verbeteren van het onderwijs.

Naast verbeterborden ook andere borden

Op school start je met het verbeterbord. Dat bord richt zich op het verbeteren van het onderwijs. Daar staan leerlingdoelen op. Maar daar blijft het niet bij. Je ziet al snel nieuwe borden hangen. Waarom? Omdat leraren denken: dit werkt, kunnen we dit op meer plekken toepassen. Welke borden zie je leraren zoal introduceren:

Borden voor organisatorische zaken

Organisatorische rompslomp staat soms in de weg van aandacht voor het onderwijs, dat wil je minimaliseren. Hoe doen teams dat? Ze introduceren scrumborden. Dat zijn simpele borden met drie kolommen: te doen, bezig en klaar. Het team bedenkt wat hen de komende twee of drie weken te doen staat, schrijft dat op post-its en plakt die in de kolom 'te doen'. In die paar weken zie je post-its verplaatsen van 'te doen' via 'bezig' naar 'klaar'. Zo heb je een goed overzicht van de voortgang van alle regelzaken.

Borden voor projecten

Diezelfde scrumborden gebruiken scholen ook voor projecten. Een project is bijvoorbeeld het aankomende bezoek van de inspectie of het kerstfeest op de basisschool. Het projectteam ziet meteen wie wat aan het doen is en waar nog hulp nodig is.

Borden in de klas

Leraren nemen de verbeterborden mee de klas in. Op basisscholen hangt er dan in elke groep een bord. In het mbo en middelbare scholen zie je de borden in SLB- en mentorklassen. De bordsessies worden in het begin nog geleid door leraren, maar na 1 of 2 maanden nemen de leerlingen het over. Zij doen de check-in met de klas, halen successen op, stellen zelf doelen en nemen verbeteracties.

Borden bij de directie

Als leraren en leerlingen met borden aan de slag zijn, dan blijft de schoolleider niet achter. Het schoolplan kun je prima in kaart brengen met een jaarbord, waarmee je inzicht krijgt in waar jullie staan. En je geeft als schoolleider zo zelf het goede voorbeeld voor je team; ook jij bent aan de slag met 'elke dag samen een beetje beter'.

Klinkt simpel, toch?

Whiteboard kopen, ophangen en klaar is Kees. Helaas, was het maar zo makkelijk. Het bord is enkel een verschijningsvorm van iets wat dieper ligt: een cultuur van 'elke dag samen een beetje beter'. Iedereen met een beetje ervaring weet dat het veranderen van een cultuur een enorme klus is. Waar moet je aandacht voor hebben?

Je creëert niet een-twee-drie het vertrouwen in je team om je gevoelens met elkaar te delen of zichtbaar te maken waar jullie mee bezig zijn en of dat lukt, of te laten zien of jij je acties wel uitvoert. Dat vergt vertrouwen in elkaar.

Behalve vertrouwen moet je ook vaardigheden hebben. Hoe leid je zo'n bordsessie? Hoe geef je daarbij feedback aan elkaar? Hoe houd je elkaar scherp, bijvoorbeeld met op tijd komen en acties uitvoeren? Hoe stel je doelen die klein, concreet en meetbaar zijn? Dat blijkt in de praktijk enorm lastig. En dat leer je niet uit een boekje, dat leer je door te doen met coaching 'on the job'.

Een bordsessie duurt maar een kwartiertje, maar na die sessie moet je minstens een uur vrij roosteren voor het team om samen te werken aan verbeteracties of aan gezamenlijk lesontwerp. Anders is de bordsessie niet effectief. ■

De Bordsessie is een van de vier instrumenten die ook door scholen gebruikt worden wanneer ze met de stichting LeerKRACHT met onderwijsteams werken aan 'elke dag een beetje beter'.

Meer informatie?
Kijk op stichting-leerkracht.nl